

Środa, 20 stycznia 2010 r.

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

PARLAMENT EUROPEJSKI

Druga rewizja umowy o partnerstwie AKP-WE („Umowa z Kotonu”)

P7_TA(2010)0004

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 stycznia 2010 r. w sprawie drugiego przeglądu Umowy o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony a Wspólnotą Europejską (umowy z Kotonu) (2009/2165 (INI))

(2010/C 305 E/01)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 208-211 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając podpisaną w dniu 23 czerwca 2000 r. ⁽¹⁾ w Kotonu umowę o partnerstwie zawartą pomiędzy członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) z jednej strony a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej, poddaną przeglądowi w Luksemburgu w dniu 25 czerwca 2005 r. i ostatnio zmienioną decyzją nr 1/2006 Rady Ministrów AKP-UE ⁽²⁾ (zwaną dalej „umową z Kotonu”),
 - uwzględniając art. 95 umowy z Kotonu, który przewiduje klauzulę przeglądową umożliwiającą wprowadzanie zmian do umowy w pięcioletnich odstępach,
 - uwzględniając powiadomienie skierowane przez Radę do przewodniczącego Rady Ministrów AKP przyjęte podczas posiedzenia Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych w dniu 23 lutego 2009 r.,
 - uwzględniając deklarację paryską z 2 marca 2005 r. w sprawie skuteczności pomocy, celem której jest promowanie modelu zwiększania przejrzystości i nadzoru nad środkami na rzecz rozwoju,
 - uwzględniając art. 90 ust. 5 oraz art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju oraz opinię Komisji Handlu Międzynarodowego (A7-0086/2009),
- A. mając na uwadze, że głównymi celami umowy z Kotonu są likwidacja ubóstwa, zrównoważony rozwój i stopniowa integracja państw grupy AKP ze światową gospodarką,
- B. mając na uwadze, że od ostatniego przeglądu umowy z Kotonu w 2005 r. na scenie międzynarodowej nastąpiły liczne zmiany – takie jak gwałtowny wzrost cen żywności, kryzys finansowy o bezprecedensowym charakterze, odczuwalne konsekwencje zmian klimatu – które największy wpływ wywarły na kraje rozwijające się,

⁽¹⁾ Dz.U. L 317, 15.12.2000, s. 3.⁽²⁾ Dz.U. L 247, 9.9.2006, s. 22.

Środa, 20 stycznia 2010 r.

- C. mając na uwadze, że w przypadku braku odpowiedniej reakcji nowe wydarzenia na scenie międzynarodowej mogą stać się przeszkodą na drodze do osiągnięcia celów umowy z Kotonu i zmniejszyć szanse na osiągnięcie milenijnych celów rozwoju do roku 2015,
- D. mając na uwadze, że zawieranie i wdrażanie umów o partnerstwie gospodarczym osłabiło spójność grupy AKP i trwający proces integracji regionalnej; mając na uwadze, że konieczne jest utrzymanie jedności i spójności grupy AKP oraz stabilności instytucji AKP-UE,
- E. mając na uwadze, że drugi przegląd umowy z Kotonu to bardzo dobry moment, by dostosować jej postanowienia do wyżej opisanej sytuacji; mając jednak na uwadze, że większość tych kwestii jedynie w bardzo niewielkim stopniu wchodzi w zakres przeglądu umowy z Kotonu,
- F. mając na uwadze, że dziedziny zgłoszone do przeglądu przez UE lub grupę AKP obejmują między innymi:
- wymiar regionalny;
 - wymiar polityczny, w tym migracje i dobre rządy w zakresie podatków;
 - wymiar instytucjonalny;
 - propagowanie MCR i spójnej polityki na rzecz rozwoju;
 - pomoc humanitarną i pomoc w sytuacjach kryzysowych, w tym wyjaśnienie procedur stosowanych w sytuacjach kryzysowych;
 - programowanie i wdrażanie pomocy, w tym planowanie budżetu wewnętrznego AKP;
 - zmiany klimatyczne i bezpieczeństwo żywnościowe potraktowane jako zagadnienia przekrojowe (zgłoszone przez grupę AKP),
- G. mając na uwadze, że wejście w życie traktatu z Lizbony zmienia strukturę instytucjonalną UE i jej własną równowagę w zakresie podejmowania decyzji,
1. jest zdania, że drugi przegląd umowy z Kotonu powinien stać się okazją do dostosowania jej do niedawnych i bieżących sytuacji kryzysowych, takich jak zmiany klimatyczne, gwałtowny wzrost cen żywności i cen ropy, kryzys finansowy i skrajne ubóstwo w krajach Afryki; uważa, że rozwiązanie problemów leżących u podstaw tych sytuacji kryzysowych nie jest alternatywą, lecz koniecznością;
 2. wyraża ubolewanie w związku z faktem, że Parlament Europejski, Wspólne Zgromadzenie Parlamentarne (WZP) AKP-UE i parlamenty krajowe krajów AKP oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego i podmioty pozarządowe ponownie nie zostały zaangażowane w proces decyzyjny prowadzący do określenia zawartych w umowie z Kotonu zagadnień i artykułów, które mają zostać zmienione, oraz do ustanowienia mandatów negocjacyjnych przyjętych przez Radę UE i Radę Ministrów AKP;
 3. zachęca do umocnienia roli parlamentów krajowych w trwającym procesie przeglądu i podczas przeglądów w przyszłości, aby zwiększyć umocowanie demokratyczne i odpowiedzialność;
 4. podkreśla, że nieuwzględnienie tych stron wpływa na przejrzystość i wiarygodność procesu rewizyjnego i zwiększa dystans pomiędzy społeczeństwami państw UE i AKP a rządami i instytucjami tych krajów;
 5. podkreśla znaczenie postrzegania krajów AKP jako równorzędnych partnerów negocjacyjnych UE, aby opracować rzeczywistą umowę o partnerstwie;

Środa, 20 stycznia 2010 r.

6. podkreśla potrzebę ujednoczenia politycznego wymiaru umowy z Kotonu, szczególnie w odniesieniu do zaangażowania stron we wprowadzanie zobowiązań wynikających ze Statutu Rzymskiego Międzynarodowego Trybunału Karnego;
7. wzywa Komisję, UE i Radę AKP do uwzględnienia zasad i wyników Międzynarodowej Inicjatywy na rzecz Przejrzystości Pomocy;
8. wyraża ubolewanie, że Komisja, UE i Rada AKP nie przeprowadziły skutecznych konsultacji z podmiotami pozarządowymi w miesiącach poprzedzających podpisanie umowy z Kotonu po przeglądzie oraz nie zapewniły uwzględnienia ich opinii; wzywa UE i władze państw AKP do rozpoczęcia debaty na temat przyszłości relacji między grupą AKP i UE po roku 2020 oraz do zaangażowania w ten proces podmiotów pozarządowych;
9. jest zdania, że zasadą przewodnią unijnej współpracy na rzecz rozwoju, którą należy bezpośrednio uwzględnić w zmienionej umowie, winna być spójność strategii politycznych na rzecz rozwoju – zwłaszcza w obszarze handlu, rozwoju, rolnictwa i rybołówstwa; zachęca Wspólne Zgromadzenie Parlamentarne do częstszego korzystania z art. 12 umowy z Kotonu, aby zachować spójność strategii politycznych między UE i krajami AKP;
10. jeżeli chodzi o art. 12 umowy z Kotonu, wzywa Komisję do systematycznego informowania Sekretariatu krajów AKP i WZP AKP-UE o wszystkich środkach europejskich, które mogą wpływać na interesy krajów AKP; w tej perspektywie wzywa Komisję do skutecznego wykorzystywania konsultacji między służbami Dyrekcji Generalnych oraz ocen wpływu polityki, które mogą zwiększyć spójność polityki na rzecz rozwoju;
11. biorąc z jednej strony pod uwagę wejście w życie umów o partnerstwie gospodarczym jedynie w niektórych krajach AKP, a z drugiej strony wygaśnięcie wielu przepisów art. 37 umowy z Kotonu, uważa za konieczne dokonanie przeglądu części umowy AKP-UE związanej z umowami handlowymi, aby włączyć do niej przepisy dotyczące wszystkich już istniejących systemów handlowych AKP-UE (system ogólnych preferencji taryfowych - GSP, GSP plus, tymczasowe umowy o partnerstwie gospodarczym, umowy o partnerstwie gospodarczym z krajami Karaibskiego Forum Państw AKP – Cariforum) oraz zagwarantować zachowanie szeregu zasad i zobowiązań, które nie powinny zostać wycofane z umowy, tzn.:
 - z jednej strony spójność między wszystkimi ramami handlowymi określającymi stosunki, które łączą kraje AKP i UE, a z drugiej strony cele rozwoju znajdujące się w centrum współpracy AKP-UE,
 - gwarancja, że wszystkie kraje AKP będą posiadały ramy handlowe odpowiadające co najmniej ich wcześniejszej sytuacji, szczególnie w przypadku państw niezaliczanych do krajów najsłabiej rozwiniętych (LDC), niebędących sygnatariuszami umowy o partnerstwie gospodarczym,
 - gwarancja, że w przypadku wszystkich krajów AKP nowe ramy handlowe uwzględnią sektory wrażliwe, a szczególnie uprawę roślin spożywczych, przy określaniu okresów przejściowych i końcowego objęcia produktów, oraz że pozwolą one na poprawę dostępu krajów AKP do rynku, w szczególności poprzez ponowne zbadanie zasad pierwotnych;
12. zauważa, że w swoich powiadomieniach strony umowy z Kotonu wyraźnie domagają się dokonania przeglądu postanowień dotyczących handlu; zwraca uwagę, że należy dodać nowe postanowienia dotyczące nowych obszarów, takich jak pomoc na rzecz wymiany handlowej, aby wspierać rozwojowy wymiar w tych obszarach umowy, które dotyczą handlu;
13. z zadowoleniem przyjmuje wniosek państw AKP o ustanowienie nowych postanowień dotyczących współpracy w następujących obszarach: handel i rozwój, handel i finanse, sprawiedliwy handel oraz przyjmuje do wiadomości wnioski w sprawie handlu bronią;
14. wzywa Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) do dokonania przeglądu polityki jego w zakresie centrów finansowych typu „offshore” na podstawie bardziej rygorystycznych kryteriów niż wykaz Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) w celu określenia zakazanych i monitorowanych jurysdykcji, oraz do zapewnienia jej wdrożenia i przedstawiania rocznych sprawozdań z postępów;

Środa, 20 stycznia 2010 r.

15. uważa, że zmiany strukturalne w strukturze organizacyjnej i w strukturze zarządzania EBI są konieczne dla zapewnienia wypełnienia jego zobowiązań w zakresie rozwoju w kontekście obecnego przeglądu umowy z Kotonu oraz trwającego przeglądu śródkresowego i odnowienia mandatu EBI w zakresie pożyczek zewnętrznych;

16. wzywa Komisję i rządy państw AKP, by w umowie z Kotonu objęły priorytetem walkę z nadużyciami związanymi z oazami podatkowymi, uchylanie się od zobowiązań podatkowych i zwalczanie nielegalnego odpływu kapitału; zwraca się zatem o ustanowienie międzynarodowego wiążącego mechanizmu, który zmusiłby wszystkie międzynarodowe korporacje do automatycznego ujawniania informacji na temat zysków, jakie osiągają w każdym z krajów, w których działają, oraz na temat płaconych tam przez nie podatków;

17. wzywa negocjatorów do zajęcia się kwestiami podatkowymi w dziedzinie rozwoju oraz do ustanowienia skutecznych i opłacalnych systemów podatkowych w państwach AKP w celu zapewnienia trwałego źródła finansowania na rzecz rozwoju, co w perspektywie długoterminowej zastąpiłoby zależność od pomocy zagranicznej; zachęca zatem negocjatorów do włączenia zasady dobrych rządów w zakresie podatków do przepisów art. 9.3 umowy AKP-UE dotyczącej dobrych rządów;

18. biorąc pod uwagę, że Europejski Fundusz Rozwoju (EFR) jest głównym źródłem finansowym dla finansowania polityki współpracy na rzecz rozwoju na mocy umowy z Kotonu, wzywa do włączenia go do uprawnień budżetowych Parlamentu Europejskiego, aby umożliwić ściślejszą kontrolę demokratyczną;

19. zwraca się o stworzenie i przyjęcie nowego ogólnoświatowego systemu finansowego, w którym obecne byłyby właściwe organizacje regionalne reprezentujące kraje rozwijające się, i który umożliwiłby rozwiązanie rzeczywistych problemów tych krajów w odniesieniu do zrównoważonego rozwoju z uwzględnieniem poszczególnej sytuacji każdego z nich;

20. podkreśla znaczenie promowania instrumentu, jakim jest mikrokredyt, aby sprzyjać inwestycjom i rozwojowi małych przedsiębiorstw;

21. wzywa Komisję i rządy państw AKP do zajęcia się strukturalnymi przyczynami zmian klimatu poprzez włączenie do krajowych strategii i planów rozwojowych oraz do krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych mechanizmu automatycznej oceny ryzyka związanego ze zmianami klimatu;

22. uważa, że energia odnawialna ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju gospodarczego i społecznego państw AKP, ponieważ państwa te posiadają znaczące zasoby tej energii (energia słoneczna, wiatrowa, geotermalna i energia z biomasy); zwraca się do negocjatorów o zwrócenie szczególnej uwagi na zmniejszenie zależności krajów AKP od paliw kopalnych oraz podatności tych państw na wzrost cen poprzez priorytetowe potraktowanie kwestii energii odnawialnej w umowie z Kotonu;

23. zwraca się do Komisji i do krajów AKP o promowanie sprawiedliwego i zrównoważonego rozwoju, który obejmowałby wymiar społeczny, poprzez wspieranie nowych form przedsiębiorczości, także o charakterze non profit i/lub tworzonych dzięki programom mikrokredytu, zgodnie z zasadami etycznymi i gospodarczymi, takimi jak we wzorcach pochodzących ze społecznej gospodarki rynkowej;

24. wyraża ubolewanie, że chociaż większość ludności w krajach AKP żyje na obszarach wiejskich, a walka z ubóstwem stanowi jeden z głównych celów umowy z Kotonu, rolnictwo wciąż jest sektorem, któremu w ramach współpracy AKP-UE nie poświęca się wystarczającej uwagi;

25. zwraca się do Komisji, aby przy wdrażaniu polityki UE na rzecz rozwoju uwzględniała w sposób konsekwentny i spójny kwestie bezpieczeństwa żywnościowego, aby nadała większe znaczenie sprawom bezpieczeństwa żywnościowego w dialogu na temat krajowej i regionalnej polityki rozwoju oraz aby pobudzała rozwój regionalnych rynków rolnych w krajach rozwijających się;

26. zwraca się do państw AKP i Komisji o skupienie się na rozwoju rolnictwa, tak aby zapewnić bezpieczeństwo żywnościowe, oraz wzywa do uczynienia z rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich kwestii priorytetowych w umowie oraz w krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych; podkreśla, że rolnicy z państw AKP, by móc produkować na lokalne rynki, potrzebują wsparcia i odpowiednich wynagrodzeń oraz infrastruktury mogącej wspierać handel i obrót towarami;

Środa, 20 stycznia 2010 r.

27. zwraca się do Komisji o regularne konsultowanie się z kobietami i organizacjami konsumentów oraz o ich rzeczywiste angażowanie w ramach polityki rolnej; uważa, że stowarzyszenia kobiet powinny zostać aktywnie włączone w proces decyzyjny z uwagą na ich kluczową rolę w społeczeństwie;
28. wyraża głębokie zaniepokojenie obecnym nabywaniem przez zagranicznych inwestorów – z poparciem rządów – gruntów rolnych (w szczególności w Afryce), co przy braku odpowiednich działań może osłabić lokalne bezpieczeństwo żywnościowe i spowodować poważne i dalekosiężne konsekwencje w krajach AKP;
29. zwraca się do negocjatorów, by zapobiegali niekorzystnym konsekwencjom wykupywania gruntów rolnych (takim jak wywłaszczanie drobnych producentów rolnych i niekorzystne pod kątem zrównoważonego rozwoju wykorzystanie ziemi i zasobów wodnych) poprzez uznanie prawa ludności do własności ziemi uprawnej oraz innych zasadniczych zasobów naturalnych, a także poprzez przyjęcie odpowiednich wytycznych;
30. zwraca się do państw AKP, by w oparciu o poszanowanie praw człowieka, zasady demokracji, rządów prawa, w oparciu o rozsądny rozwój gospodarczy i godne warunki zatrudnienia ustanowiły strategię polityczne mające zapobiegać drenażowi mózgowi i umożliwić krajom AKP korzystanie ze swojej wykwalifikowanej siły roboczej z myślą o własnym rozwoju;
31. wzywa Komisję Europejską i kraje AKP do włączenia do przepisów art. 13 umowy AKP-UE w sprawie migracji zasady wahadłowej oraz jej ułatwianie poprzez wydawanie wiz wahadłowych; podkreśla, że ww. artykuł uwypukla poszanowanie praw człowieka i równe traktowanie obywateli krajów AKP, lecz że zakres tych zasad został poważnie podważony dwustronnymi umowami o readmisji, zawartymi z krajami tranzytowymi w kontekście przekazania na zewnątrz przez Europę zarządzania przepływami migracyjnymi, które to umowy nie zapewniają poszanowania praw migrantów i mogą prowadzić do readmisji „kumulacyjnych” zagrażających bezpieczeństwu i życiu migrantów;
32. wzywa do umocnienia w wyniku negocjacji przyjmowania klauzul dotyczących niezwykłych praw człowieka i sankcji w przypadku ich naruszenia, m.in. w odniesieniu do dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, niepełnosprawność, religię lub światopogląd, wiek, orientację seksualną i w stosunku do nosicieli wirusa HIV i chorych na AIDS;
33. wyraża głębokie zaniepokojenie ograniczoną liczbą istniejących placówek oferujących specjalistyczną opiekę medyczną, pomimo rosnącej liczby zarówno przypadków nagłych, jak i chorób przewlekłych dotyczących mieszkańców; podkreśla, że infrastruktura medyczna i publiczne systemy ochrony zdrowia wymagają wsparcia w postaci strategii na rzecz rozwoju;
34. przypomina, że zdolność publicznych systemów ochrony zdrowia w krajach AKP do niesienia pomocy medycznej mieszkańcom i powracającym do zdrowia ofiarom kryzysów humanitarnych, konfliktów, sytuacji post-konfliktowych lub katastrof naturalnych jest jednym z głównych i wciąż pilnych zadań i powinna być zgodnie z tym promowana w ramach współpracy AKP-UE;
35. wyraża zaniepokojenie faktem, że wzmożona regionalizacja stosunków AKP-UE może zagrażać spójności i sile grupy AKP oraz może stanowić przeszkodę dla funkcjonowania wspólnych instytucji AKP-UE działających na mocy umowy z Kotonu;
36. jest zdania, że w ramach drugiego przeglądu należy również zaktualizować tekst umowy, tak aby wyraźnie uwzględnił on powołanie nowych instytucji w ramach umów o partnerstwie gospodarczym (np. wspólnych rad ds. umów o partnerstwie gospodarczym, komitetów ds. handlu i rozwoju oraz komisji parlamentarnych) oraz zapewniał synergię i komplementarność względem instytucji w ramach umowy z Kotonu;
37. podkreśla znaczenie wymiaru parlamentarnego umowy z Kotonu, którego ucieleśnieniem jest WZP AKP-UE; deklaruje swoje silne zaangażowanie w ramach WZP, by przy wykorzystaniu pełni swoich uprawnień zapewnić parlamentarny udział w działaniach i procesach związanych z umową z Kotonu; podkreśla swój nieprzejednany sprzeciw wobec wszelkich prób osłabiania roli WZP, w szczególności poprzez wnioski wpływające na jego metody pracy i częstotliwość posiedzeń – kwestie, o których WZP powinno samodzielnie decydować;
38. aby umocnić parlamentarny, reprezentatywny i demokratyczny charakter WZP, wnioskuje, aby na przyszłość wszystkie kraje AKP były skutecznie reprezentowane w ramach zgromadzenia przez parlamentarzystów, a nie przez przedstawicieli rządów, jak to się czasami zdarza, oraz by w związku z tym dokonano w tym celu przeglądu przepisów art. 17 umowy AKP-UE;

Środa, 20 stycznia 2010 r.

39. z przekonaniem wierzy w kluczową rolę, jaką parlamenty krajowe AKP mogą odgrywać we wszystkich aspektach działań w zakresie współpracy na rzecz rozwoju, w tym w programowaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ocenie; wzywa do przeglądu umowy z Kotonu, aby formalnie uznać te parlamenty za uczestników współpracy finansowanej z EFR;
40. wzywa do umocnienia i podniesienia rangi WZP AKP-UE oraz wzywa do wprowadzenia do umowy z Kotonu postanowień zezwalających WZP i parlamentom krajów AKP na kontrolowanie krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych, umów o partnerstwie gospodarczym między krajami AKP a UE oraz EFR; wzywa do wytworzenia skutecznej synergii między, z jednej strony, nowymi komisjami parlamentarnymi, powołanymi na mocy umów o partnerstwie gospodarczym a WZP z drugiej;
41. z zadowoleniem przyjmuje synergę, jaka powstanie między komisjami parlamentarnymi utworzonymi w ramach umów o partnerstwie gospodarczym i przez WZP AKP-UE poprzez wystąpienia przewodniczącego i sprawozdawców, a także poprzez udział członków komisji parlamentarnych w ramach umów o partnerstwie gospodarczym w pracach Wspólnego Zgromadzenia Parlamentarnego, a także organizowanie, w miarę możliwości, odbywających się równocześnie posiedzeń itp., co wzbogaci prace WZP o fachową wiedzę oraz umożliwi cenną wymianę i współpracę;
42. przypomina, że komisje parlamentarne powołane w ramach umów o partnerstwie gospodarczym zostały utworzone z inicjatywy Parlamentu Europejskiego, aby posłowie do PE specjalizujący się w zagadnieniach z dziedziny handlu i rozwoju mogli brać odpowiedni udział w kontroli nad stosowaniem złożonych technicznych umów handlowych;
43. wzywa Komisję i państwa AKP do trzymania się definicji Komitetu Pomocy na rzecz Rozwoju OECD określającej oficjalną pomoc na rzecz rozwoju podczas przygotowywania krajowych i regionalnych dokumentów dotyczących strategii, która zostanie sfinansowana w ramach 10. EFR;
44. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządów i parlamentom państw członkowskich UE i państw grupy AKP.
-